

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

MKB-dagen 17 september 2018

Integrering och samverkan

Hanna Bergeå
Forskare miljökommunikation, Vicedekan samverkan SLU

Miljöfrågor karakteriseras av

Komplexitet

Osäkerhet

Motsättningar

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

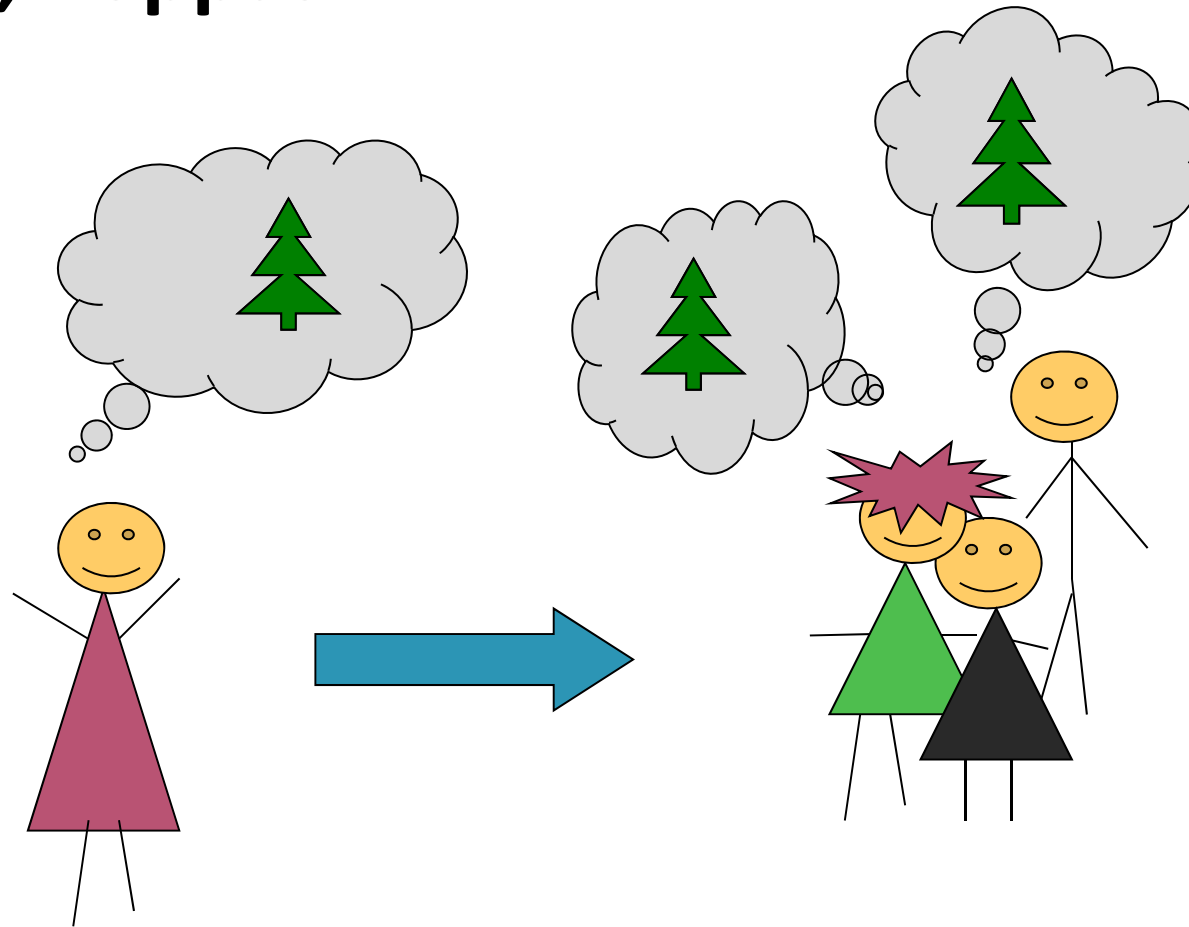
”Syftet med en miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.”

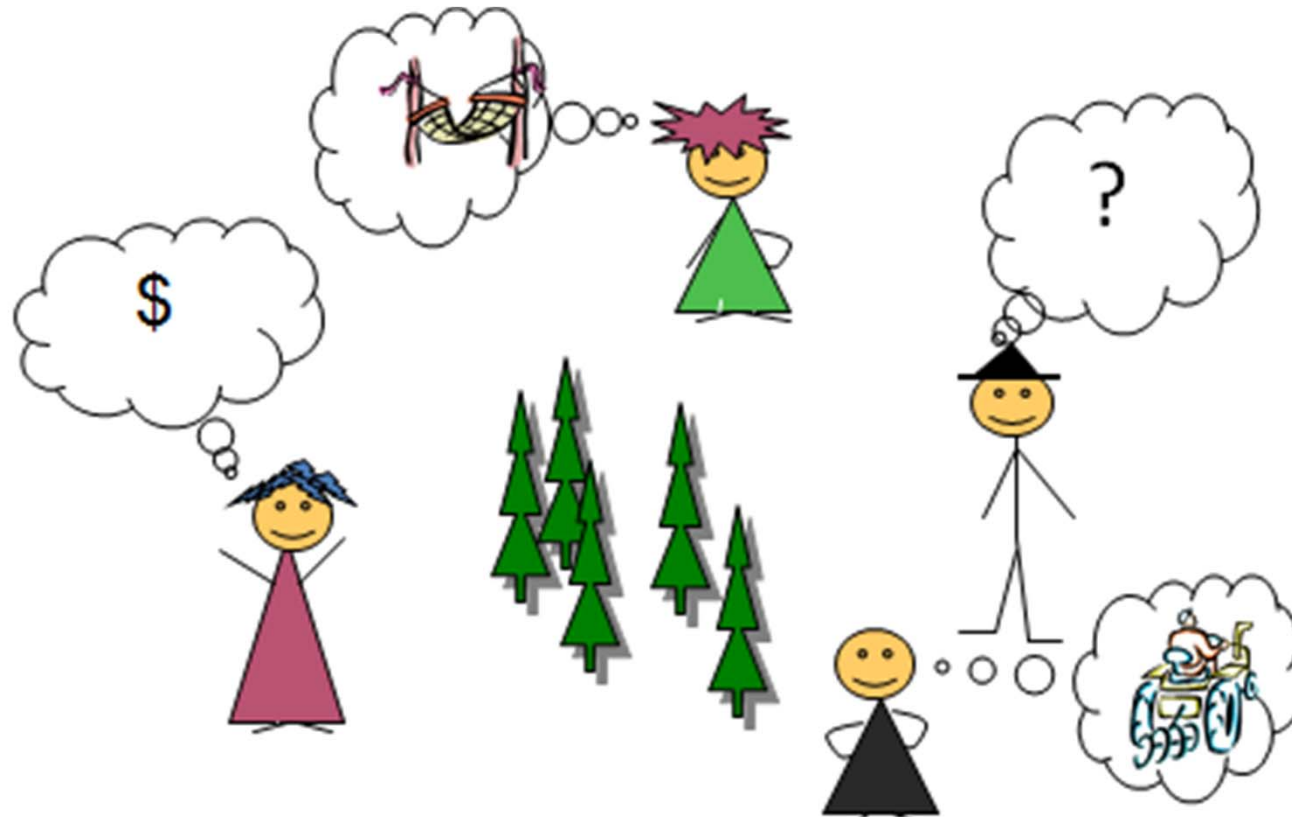
Från Naturvårdsverkets webbplats

**Allt att vinna på ett bra beslutsunderlag
...så vad hindrar oss att nå dit?**

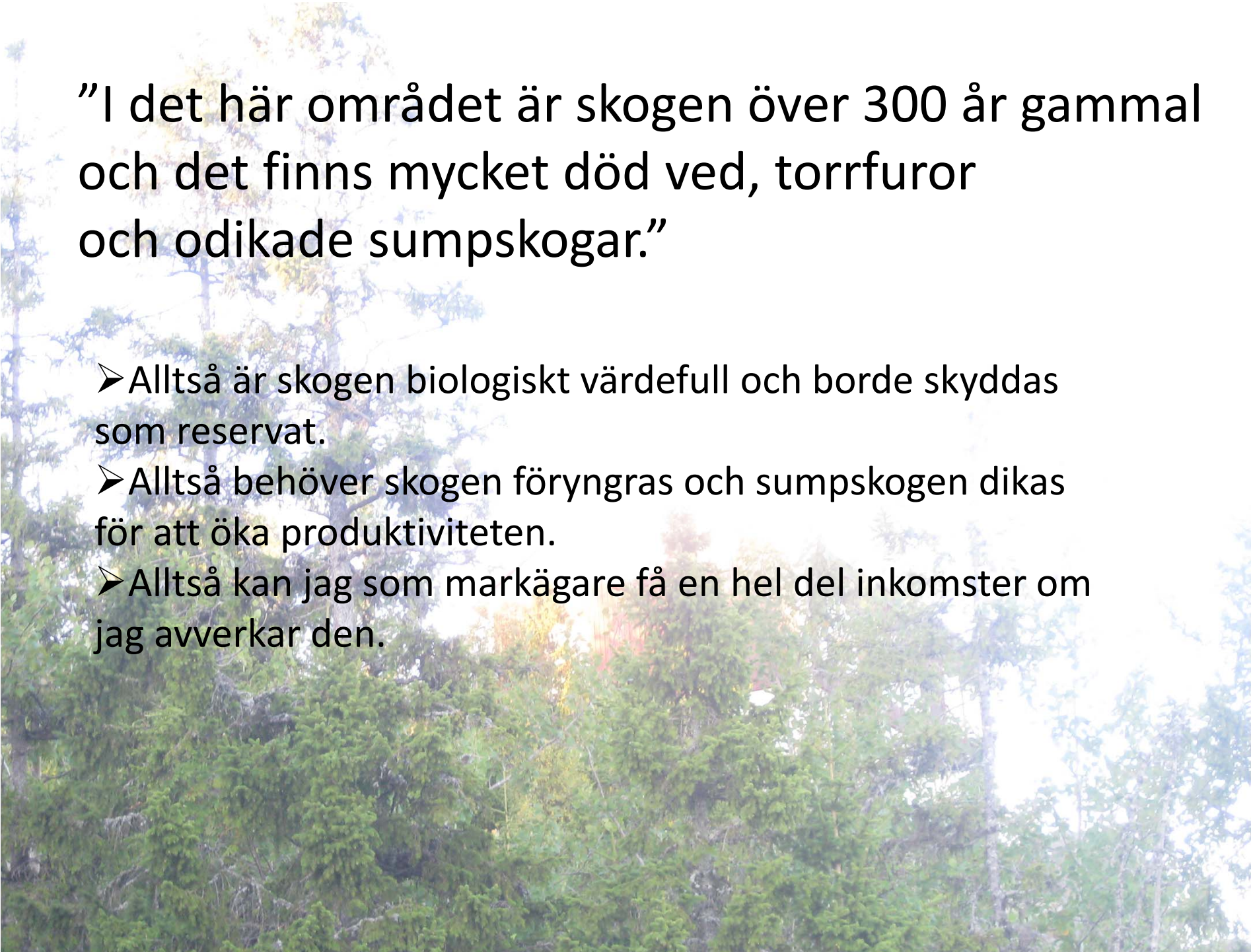

Vi tror, hoppas...

- Vårt perspektiv – beroende av vår position, våra intressen, våra värderingar
- Inte heller kunskap är neutral

”I det här området är skogen över 300 år gammal och det finns mycket död ved, torrfuror och odikade sumpskogar.”

- Alltså är skogen biologiskt värdefull och borde skyddas som reservat.
- Alltså behöver skogen förnygras och sumpskogen dikas för att öka produktiviteten.
- Alltså kan jag som markägare få en hel del inkomster om jag avverkar den.

Medveten retorik eller omedvetna hinder?

”Ett starkare samhälle”

- Mer trygghet för individen
- Mindre makt och frihet för individen

”Beredd att ta ansvar”,
”ansvarsfull politik”

Ytterligare empty signifier:
Hållbar utveckling

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Hur jag som verksamhetsutövare skapar en integrerad miljöbedömning

Organisation: Undvik stuprör – olika sakområden behöver kunna samverka och olika delar av en organisation behöver kommunicera med varandra. Gör en plan för hur koordinering ska ske mellan sakområden och hur synergier och målkonflikter ska identifieras och hanteras.

Från Naturvårdsverkets webbplats

Argument för delaktighet & dialog

1) Demokratiaspekten

- Det är vår demokratiska rättighet att komma till tals i frågor som berör oss.

2) Ökad kunskap

- Kunskap om sakfrågor
- Kunskap om olika aktörers erfarenheter och perspektiv
- Nya lösningar

3) Effektivare förvaltning

- Beslut som grundar sig i dialog är lättare att förankra och lättare att implementera

4) Ett lärande arbetssätt

- Skapa ömsesidigt lärande och hantera den spänning som finns mellan olika intressen och perspektiv på naturresurser och deras hantering

Dialog

- Grekiskt ord: dialogos = genom ord (samtal)
- INTE ett ord för två parter!
- En särskild *kvalitet* hos samtal:
- Förståelseinriktade, ta varandras perspektiv

Debatt

- Polarisera
- En av parterna kan vinna, det gäller att förgöra den andre parten(s argument)

Dialog - samtal som kännetecknas av att de samtalande är *inriktade på att förstå* varandras synsätt och utgångspunkter, snarare än att övertyga, övertala eller enas.

Dialogkompetens - dels kompetensen att initiera och leda dialogprocesser, dels dialogdeltagarnas förmåga att använda sig av möjligheterna som erbjuds i en dialogprocess.

Processledare: Jag tror att vi nu berör en av smärtpunkterna i den här frågan, och att vi kanske inte kommer längre. Det finns juridiska frågor, men också värderingar och politiska system och politisk ideologi. Vi kommer inte vidare.

X: Alla ska ha tillgång till naturen. Så enkelt är det.

Processledare: Så enkelt är det också inte.

Y: Tycker du att vi har definierat allemansrätten?

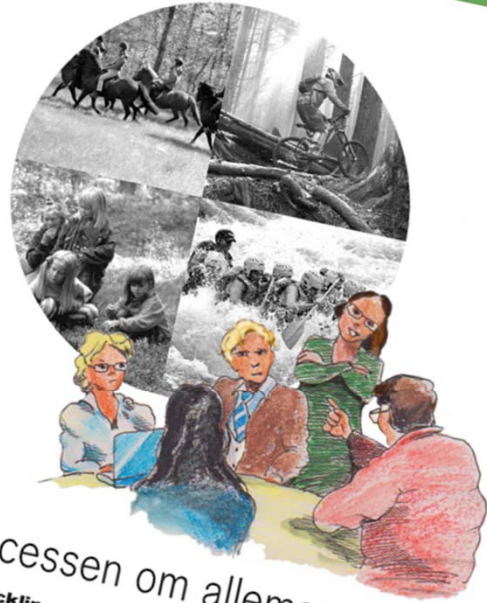
Processledare: Absolut inte.

Y: Då kan vi inte informera om den heller.

Processledare: Jo, det kan vi, men nu skall vi försöka arbeta igenom den här listan med frågor, medan NN finns med och kan hjälpa till.

Z: Det är ju ett totalt misslyckande för den här dialoggruppen om vi har samlats för att diskutera allemansrätten och gruppen inte kan enas om vad allemansrätt är.

Processledare: Det håller jag inte alls med om. Vi vet ju nu mer om otydligheterna och vad vi inte vet. Och allting är ju inte fullständigt otydligt.

Dialogprocessen om allemansrätten

Underlag för utveckling av dialogmetodik och dialogkompetens

Hanna Bergeå, Lars Hallgren, Lotten Westberg & Elin Ångman

Olika grader av samverkan, ex för akademien

1. Informera
2. Konsultera
3. Samverka
4. Samagera

Hur långt är vi beredda att gå?

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Hur jag som verksamhetsutövare skapar en integrerad miljöbedömning

Projektkultur:

Förutsättningarna för att lyckas ökar med en projektkultur där *obekväma frågor ses som en tillgång* och något som säkrar en effektiv planering av verksamheten.

Från Naturvårdsverkets webbplats

Olika agerande där det finns spänningar

a)

Söka konsensus

Jürgen Habermas

Leta MGM

Syntetisera

b)

Lyfta fram skillnader

Chantal Mouffe

Benämna spänningar

Förstärka, spetsa till

Fyra tänkbara fall vid frågor som man kan tycka olika om

1. A och B är eniga.
2. A och B är oeniga och är i konflikt. Energi läggs på att visa att den andre har fel, snarare än att undersöka hur det förhåller sig.
3. A och B är oeniga, men B säger att hen ändrar sig fast att hen inte har gjort det. Falsk konsensus.
4. A och B är oeniga och fortsätter vara det och upptäcker varför. Här lär vi oss mer, och det gemensamma, uppriktiga undersökandet av frågan leder kanske till att man hittar en hållbar lösning.

Blanda inte ihop 2 och 3 med 4! Det finns en risk att vi så gärna vill vara eniga att vi går från 4 till 3, vilket bör undvikas.

Gillrade fällor

Den till synes oskyldiga frågan:
Ex: "Vad menar du med zoner?"

Lathund för att vara oeniga på ett konstruktivt sätt

- Dela upp frågan
- Bekräfta att ni förstår – ”Så du menar att det är så här.... Och det beror på de här observationerna...”
- Hjälp varandra att formulera hållbara argument INNAN ni börjar plocka isär dem.

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Tack!